

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 81'255

Ольховська Н.С., кандидат філологічних наук, доцент (olkhovska@nubip.edu.ua)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

**ПЕРЕКЛАД ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ АГРАРНИХ
ТЕКСТАХ: СПОСОБИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОМИЛОК**

Основні труднощі, з якими стикається перекладач під час добору відповідників для інтернаціоналізмів, впливають на якість й адекватність перекладу та спонукають до дослідження цього питання й формулювання порад, які допоможуть уникнути помилок в подальшій роботі перекладача.

Одним з найпідступніших ворогів кожного початківця є лінгвістична самовпевненість. Зустрівши слово, графічна чи звукова форма якого знайома перекладачу, він може не перевірити його значення в словнику і використати буквальний переклад, що зазвичай призводить до помилок чи некоректного перекладу. Перекладачеві ще з університету необхідно боротися з цією хворобою. Ще зі школи необхідно прививати звичку перевіряти

кожне слово в словнику, навіть якщо воно йому добре знайоме, змушувати вчити декілька значень слова, щоб переклад став більш повним і точним.

Для уникнення помилок при перекладі дуже важливо допомогти студентам встановити граматичні та лексико-етичні труднощі, з якими доводиться найчастіше стикатися, а також виділити способи їх подолання. В рамках загального перекладацького процесу необхідно встановити первинні смислові зв'язки в тексті. Важливу роль у сприйнятті іншомовного тексту відіграє впізнавання слів. Як відомо, часто перекладач судить про значення іншомовних слів за їх основним значенням. Перекладачам добре відома «легкість» перекладу інтернаціональної і псевдоінтернаціональної лексики.

Проникнення перекладача в зміст тексту має відбуватися доти, поки він не відчуває, що знайшов остаточну форма для передачі заданого в тексті змісту і не використав весь раніше накопичений їм досвід (мовний, загальний, спеціальний).

Для еквівалентного відтворення зрозумілого необхідно вирішити цілий комплекс науково-методичних і практичних проблем: студенти повинні конкретно знати, що слід мати на увазі під еквівалентною передачею змісту тексту; чому не кожна передача є еквівалентною; що призводить до помилок при перекладі; який механізм пошуку і відбору лексичних засобів; яким чином використовувати весь свій інформаційний запас і фонові знання; як виділяти ті випадки, коли окремі слова оригіналу можуть функціонувати в тексті таким чином, що використовується вся гама значення слова і перекладачу буває не так легко визначити, яке значення в даному контексті превалює; як прийняти вірне «контекстуальне рішення», коли значення слів, зареєстрованих в словниках, збігається зі значенням одиниць української мови, але не у всьому обсязі.

Студенти повинні вміти використовувати додаткову інформацію, наприклад довідники, словники, енциклопедії, мета яких – максимально повно розкрити так звані регулярні відповідності та загальні невідповідності між одиницями оригіналу і перекладу.

В університетах необхідно більш детально вивчати так звані «хибні друзі перекладача», вчити студентів розпізнавати їх. Також необхідно змінити програму навчання. Адже часто студенти на останніх курсах не знають в якій галузі їм перекладати, і навіть якщо вони обирають сферу, дуже часто вони не обізнані в ній. Необхідно, щоб з першого курсу студенти обирали напрямок, вивчали цю сферу досконало, адже в кожній сфері зазвичай дуже багато термінів, інтернаціоналізмів і псевдоінтернаціоналізмів.

Не винятком є така вузька галузь як стандартизація і сертифікація аграрної продукції. Стандартизація, як наука, сама по собі містить багато інтернаціоналізмів, адже всі терміни і поняття запозичені чи перекладені з інших мов. А аграрний сектор в свою чергу пов'язаний з багатьма сферами, такими як тваринництво, рослинництво, рибне господарство, які багаті на терміни, які також є складністю для перекладача, адже один і той же термін в одній сфері може бути терміном, а в іншій інтернаціоналізмом або псевдо інтернаціоналізмом.

Отже, уникнути помилок при перекладі можливо. Для цього необхідно враховувати всі аспекти і сторони конкретного інтернаціонального (або псевдо-інтернаціонального) поняття, а також вплив міжмовної інтерференції. Головне бути уважним, не лінуватися перевіряти себе і постійно розвиватися, адже мова не стоїть на місці.

Перекладачам необхідно завжди пам'ятати, що інтернаціоналізми є дуже поширеними лексичними одиницями і мають низку особливостей, які потрібно враховувати для адекватного і правильного перекладу.

На підставі проведеного дослідження німецькомовних аграрних текстів можна зробити висновок, що ці тексти насичені різноманітними термінами і більшість з них являється неологізмами, інтернаціоналізмами та «хибними друзями перекладача», оскільки стандарти стосуються різних сфер аграрної галузі: тваринництва, вирощування зернових, землекористування тощо.

Потім на прикладі текстів та стандартів, взятих з сайтів Demeter-International і Naturland, наведено приклади та способи відтворення інтернаціоналізмів, до яких найчастіше вдається перекладач при перекладі даної літератури: спосіб семантичного калькування

(приблизно 75%), контекстуальний переклад (20%), описовий переклад або взагалі використовується інше слово, не інтернаціоналізм (4%), до зміни граматичної структури при перекладі майже не вдаємося (1%).

Серед найчастіших помилок та їх причини, є людський фактор, а саме неуважність, яка призводить до неправильного відтворення псевдо-інтернаціоналізмів у німецькомовних аграрних текстах. Отже, при перекладі інтернаціональної лексики для важливо не забувати про багатозначність деяких слів, а також про ступінь їх вживаності в мові.